

Titulació	Tipus	Curs
Criminologia	OB	3

Professor/a de contacte

Nom: Daniela Gaddi

Correu electrònic: daniela.gaddi@uab.cat

Equip docent

Maria Jose Rodriguez Puerta

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

La docència de l'assignatura s'impartirà tenint en compte la perspectiva dels Objectius de Desenvolupament Sostenible.

La docència dels seminaris s'impartirà en castellà.

Objectius

En el marc de les matèries criminològiques, aquesta assignatura persegueix aportar una primera informació sobre els diferents perfils que presenta la criminalitat econòmica.

Els objectius a aconseguir són els següents:

1. Conèixer els problemes que planteja la delimitació i conceptualització d'aquesta classe de delinqüència.
2. Ser capaç d'afrontar un estudi criminològic sobre algun dels delictes que s'enquadren en aquesta categoria.
3. Conèixer les estratègies, en termes de política-criminal i penal, respecte a la delinqüència econòmica.
4. Conèixer alguns dels grups delictius en matèria de criminalitat econòmica.
5. Disposar d'instruments per a la prevenció i intervenció en la delinqüència econòmica.

Competències

- Accedir i interpretar les fonts de dades sobre la criminalitat.
- Analitzar el conflicte i la criminalitat utilitzant les teories criminològiques i els seus fonaments psicològics i sociològics.
- Demostrar que es comprenen els models de prevenció i intervenció de la criminalitat més adequats per a cada problema específic.
- Demostrar que es comprenen les teories criminològiques.
- Demostrar que es coneix la diversitat de polítiques criminals per afrontar la criminalitat i els seus diferents fonaments.
- Dissenyar una recerca criminològica identificant l'estratègia metodològica adequada als objectius plantejats.
- Formular hipòtesis de recerca en l'àmbit criminològic.
- Identificar els recursos socials existents per intervenir en el conflicte i en la criminalitat.
- Redactar un treball acadèmic.
- Relacionar-se respectuosament amb persones.
- Tenir capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Transmetre oralment les idees a una audiència.
- Treballar de manera autònoma.
- Treballar en equip i en xarxa.
- Utilitzar les tècniques d'avaluació del risc i les necessitats criminògenes d'una persona per determinar la proposta d'intervenció.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar amb criteri científic les informacions obtingudes en les bases de dades criminològiques.
2. Aplicar amb precisió els models de prevenció en situacions concretes de criminalitat.
3. Aplicar de manera eficaç els fonaments de les diferents polítiques criminals en l'activitat professional.
4. Aplicar el coneixement científic criminològic per analitzar la delinqüència.
5. Aplicar les teories criminològiques.
6. Escollir de manera adequada el recurs social per a cada cas d'intervenció professional.
7. Inferir els models d'intervenció en funció d'una avaluació de necessitats prèvia eficaç.
8. Redactar correctament cada un dels apartats d'un projecte de recerca criminològica.
9. Redactar un treball acadèmic.
10. Relacionar-se respectuosament amb persones.
11. Tenir capacitat d'anàlisi i síntesi.
12. Transmetre oralment les idees a una audiència.
13. Treballar de manera autònoma.
14. Treballar en equip i en xarxa.
15. Utilitzar la metodologia d'investigació necessària en funció de la recerca criminològica plantejada.

Continguts

PART GENERAL

- Tema 1: Aproximació al concepte de delinqüència econòmica: criminològic i jurídic
- Tema 2: La delinqüència econòmica individual - Perfil criminològic de l'autor i de la víctima
- Tema 3: La delinqüència corporativa. La responsabilitat de l'empresa (perspectiva criminològica i jurídica)
- Tema 4: Prevenció en la delinqüència econòmica, individual i corporativa. Els programes de compliment en l'àmbit públic i en l'àmbit privat. Els estàndards internacionals per a prevenir la delinqüència en empreses multinacionals. El rol dels professionals de la criminologia
- Tema 5: Investigació i enjudiciament de la delinqüència econòmica
- Tema 6: La resposta penal. Sanció i execució de la pena (persones físiques i jurídiques)
- Tema 7: La resposta restaurativa. Danys i victimització difusa, col·lectiva i compartida. Mecanismes de *soft law* i reparació del dany. Fonaments i característiques dels acords restauratius

PART ESPECIAL

- Tema 8: La corrupció. Concepte jurídic i criminològic de corrupció. La corrupció a Espanya. Els delictes de corrupció. Prevenció, sanció i reparació del dany.

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes teòriques	19,5	0,78	2, 4, 5, 7, 10, 13
Tallers/Seminaris	19,5	0,78	2, 4, 5, 7, 10, 12, 13, 14
Tipus: Autònomes			
Treball individuals i en grup	106	4,24	1, 2, 4, 5, 7, 9, 11, 12, 13, 14

L'assignatura s'organitza de manera similar a la resta d'assignatures del grau de criminologia. Es realitzen dos tipus d'activitats:

- Una de caràcter teòric, a l'aula amb tot el grup, en la qual s'explica de manera bidireccional el contingut essencial del programa i se suggereixen activitats i reflexions.
- Una altra de naturalesa pràctica i aplicada: els tallers, que es realitzen setmanalment, persegueixen reforçar els coneixements teòrics a través de la discussió de textos i anàlisis de dades relatives als temes objecte del programa. Totes les activitats que es duen a terme en els seminaris són en grup i estan dissenyades per a potenciar l'habilitat de l'alumnat de col·laborar i treballar amb els altres en el seu procés d'aprenentatge.

El model descrit es completarà amb les conferències que es realitzaran al llarg del quadrimestre i en les quals participaran experts en les matèries que aportaran experiència pràctica sobre els temes analitzats a l'aula.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè els alumnes completin les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Assistència i participació en classes teòriques i seminaris	10%	0	0	10, 11, 12, 13, 14
Prova final (test)	35%	5	0,2	1, 3, 4, 5, 10, 11, 13
Prova teòrica (preguntes curtes)	30%	0	0	1, 4, 5, 8, 9, 10, 11, 13
Treball pràctic (anàlisi de problemes i casos pràctics)	25%	0	0	1, 2, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 13, 15

Model d'avaluació. El model d'avaluació és continuat, per tant, la nota de l'assignatura s'obtindrà avaluant les següents activitats al llarg del semestre:

1. Dues proves teòriques avaluaran el nivell de comprensió i de coneixement de l'alumnat sobre les lectures i el contingut de les classes teòriques de la primera i de la segona part del curs: 4 preguntes curtes a respondre per escrit (pes sobre la nota final: 30%, 15% per a cadascuna de les proves).
2. Una prova pràctica avaluarà la capacitat de l'alumnat d'aplicar els conceptes teòrics a problemes i casos pràctics: anàlisi i resolució de casos (pes sobre la nota final: 25%).
3. Una prova teòrica final avaluarà el coneixement de l'alumnat sobre tot el contingut del curs: test d'opció múltiple (pes sobre la nota final: 35%).

Participació en classe. Es valorarà positivament la participació de l'alumnat tant en les classes teòriques com en els seminaris que demostrï l'assimilació dels continguts i la consecució dels objectius de l'assignatura (pes sobre la nota final: 10%).

Puntuació. Cada prova puntuarà de 0 a 10. Per a superar l'assignatura haurà d'obtenir-se un mínim de 5 punts en cadascuna de les activitats proposades. De no obtenir-se aquest mínim, en el període de recuperació es proposarà la realització d'una activitat de recuperació.

Condicions per a ser avaluat. L'alumnat serà avaluable sempre que hagi realitzat un conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de 2/3 parts de la qualificació total de l'assignatura. Si el valor de les activitats realitzades no arriba a aquest llindar, el professor/a de l'assignatura pot considerar l'estudiant com no avaluable.

Assistència. L'assistència tant en les classes de teoria com en les de seminari és obligatòria. Per tant, un alumne que no assisteixi a un mínim del 80% de les classes no podrà superar l'assignatura. Les absències només poden justificar-se per raons mèdiques o altres de força major i per raons acadèmiques hauran de ser prèviament autoritzades pel professorat. El professorat realitzarà controls d'assistència a classe. Les absències a les proves d'examen es justificaran únicament per raons mèdiques.

Puntualitat. Les classes comencen puntualment. No s'admet l'entrada en classe una vegada aquesta hagi començat ni la sortida abans de la finalització, excepte causa degudament justificada.

Plagi. Un alumne que copii a un examen tindrà un 0 en la prova i perdrà el seu dret a la revaluació. Un alumne que presenti una activitat en el qual hi hagi indicis de plagi o que no pugui justificar els arguments de la seva pràctica obtindrà un 0 i rebrà un advertiment. En cas de reiteració de la conducta, l'alumne suspendrà l'assignatura (0) i perdrà el seu dret a la recuperació. L'ús de la IA per a redactar treballs serà considerat com una forma de plagi.

Avaluació única

L'alumnat que opti per l'avaluació única haurà de superar un examen que constarà de 3 activitats a realitzar en el mateix dia en 2 hores:

1. Una prova teòrica avaluarà el nivell de comprensió i de coneixement de l'alumnat sobre les lectures i el contingut de les classes teòriques, així com la seva capacitat d'anàlisi i síntesi: 2 preguntes curtes a respondre per escrit en 30 minuts (pes sobre la nota final: 30%).
2. Una prova oral avaluarà la capacitat de l'alumnat d'aplicar els continguts teòrics del curs per a resoldre un cas pràctic i d'inferir els models d'intervenció adequats en funció d'una avaluació prèvia eficaç de necessitats. L'alumnat tindrà 45 minuts per a elaborar la resposta a l'aula (sense la possibilitat de consultar el material del curs) i un màxim de 10 minuts per a exposar el resultat al professorat (pes sobre la nota final: 30%).
3. Un test d'opció múltiple avaluarà el nivell de coneixement de l'alumnat dels diferents temes de l'assignatura. L'alumnat tindrà 35 minuts per a completar el test (pes sobre la nota final: 40%).

Per a superar l'avaluació, l'alumnat necessita conèixer el contingut de les lectures obligatòries, així com dels materials de classe i dels seminaris que es publicaran al campus virtual.

Igual que la resta de l'alumnat, l'alumnat que opti per l'avaluació única tindrà dret a sol·licitar l'atenció del professorat responsable de l'assignatura, al llarg de tot el semestre, en l'horari establert per a les tutories.

Bibliografia

BIBLIOGRAFIA OBLIGATÒRIA

PART GENERAL

Tema 1: Aproximació al concepte de delinqüència econòmica: criminològic i jurídic

- Materials de classe

Tema 2: La delinqüència econòmica individual - Perfil criminològic de l'autor i de la víctima

- Materials de classe
- Benson, M.L., i Hei Lam Chio (2020). Who commits occupational crimes?. En Melissa L. Roerie (Ed.), *The handbook of white-collar crime* (pp. 97-112). John Wiley & Sons, Inc. <https://doi.org/10.1002/9781118775004> (disponible online a la biblioteca UAB). Limitadament a les pp. 101-110

Tema 3: La delinqüència corporativa. La responsabilitat de l'empresa (perspectiva criminològica i jurídica)

- Davies, Pam, i Wyatt, Tania (2021). *Crime and power*. Palgrave Macmillan. <https://doi.org/10.1007/978-3-030-57314-0> (disponible online a la biblioteca UAB). Limitadament al capítol "Corporations", pp. 167-190

Tema 4: Prevenció en la delinqüència econòmica, individual i corporativa. Els programes de compliment en l'àmbit públic i en l'àmbit privat. Els estàndards internacionals per a prevenir la delinqüència en empreses multinacionals. El rol dels professionals de la criminologia

- Materials de classe
- Cigüela Sola, J. (2019). Compliance más allá de la ciencia penal: Aportaciones de la sociología de las organizaciones al análisis de la criminalidad corporativa y de la imputación jurídico-penal, *InDret*, 2, 1-36

Tema 5: Investigació i enjudiciament de la delinqüència econòmica

- Materials de classe

Tema 6: La resposta penal. Sanció i execució de la pena (persones físiques i jurídiques)

- Materials de classe
- Dopico Gómez-Aller, J. (2024). Responsabilidad penal de las personas jurídicas. En J.A. Lascaraín Sánchez, A. Nieto Martín, N.J. de la Mata Barranco, J. Dopico Gómez-Aller, *Derecho penal económico y de la empresa* (pp. 175-219). Dykinson (disponible online a la biblioteca UAB)
- Hunter, B. (2020). The correctional experiences of white-collar offenders. En Melissa R. Rorie (Ed.), *The handbook of white-collar crime* (pp. 297-313). John Wiley & Sons, Inc. <https://doi.org/10.1002/9781118775004> (disponible online en la biblioteca UAB)

Tema 7: La resposta restaurativa. Danys i victimització difusa, col·lectiva i compartida. Mecanismes de *soft law* i reparació del dany. Fonaments i característiques dels acords restauratius

- Materiales de clase
- Aertsen, I. (2018). Restorative justice for victims of corporate violence. En G. Forti, Claudia Mazzucato, Arianna Visconti y Stefania Giavazzi (Eds.), *Victims and corporations: Legal challenges and empirical findings* (pp. 235-258). Wolters Kluwer

PART ESPECIAL

Tema 8: La corrupció. Concepte jurídic i criminològic de corrupció. La corrupció a Espanya. Els delictes de corrupció. Prevenció, sanció i reparació del dany

- Materials de classe
- Villoria, M. (2015). La corrupción en España: Rasgos y causas esenciales. *Cahiers de Civilisation Espagnole Contemporaine*, 15(15), 1-17. <https://doi.org/10.4000/cccec.5949>

ALTRA BIBLIOGRAFIA D'INTERÈS

Per a l'estudi, pot resultar útil consultar també la següent bibliografia:

- Cid Moliné, J., i Larrauri Pijoan, Elena (2023). *Teorías criminológicas*. Bosch
- León Alapont, J. (2023). *Canales de denuncia e investigaciones internas en el marco del Compliance Penal Corporativo*. Tirant lo blanch - Limitadament al Capítol 1: "El modelo de atribución de la responsabilidad penal a las personas jurídicas previsto en el Código Penal Español" (pp. 23-53)
- Ministerio del Interior - Secretaría General de Instituciones Penitenciarias (2021). *Programa de intervención en delitos económicos - PIDECO*, Documentos Penitenciarios 28, <https://www.interior.gob.es/opencms/pdf/archivos-y-documentacion/documentacion-y-publicaciones/public>
- Ministerio del Interior - Secretaría General de Instituciones Penitenciarias (2023). *Delincuencia económica: Análisis del perfil delictivo*, Documentos Penitenciarios 36, <https://www.interior.gob.es/opencms/pdf/archivos-y-documentacion/documentacion-y-publicaciones/public>
- Tombs, S., i Whyte, D. (2015). *The corporate criminal: Why corporations must be abolished*. Taylor & Francis Group. Limitadament a les pp. 30-54

Nota: Eventuals actualitzacions en la bibliografia se comunicaran atemps a través del Moodle

Programari

Programes informàtics generalistes (Paquet Microsoft Office)

Grups i idiomes de l'assignatura

La informació proporcionada és provisional fins al 30 de novembre de 2025. A partir d'aquesta data, podreu consultar l'idioma de cada grup a través daquest [enllaç](#). Per accedir a la informació, caldrà introduir el CODI de l'assignatura

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(SEM30) Seminaris (30 estudiants per grup)	11	Espanyol	primer quadrimestre	matí-mixt
(SEM30) Seminaris (30 estudiants per grup)	12	Espanyol	primer quadrimestre	matí-mixt
(SEM30) Seminaris (30 estudiants per grup)	13	Espanyol	primer quadrimestre	matí-mixt
(TE) Teoria	1	Espanyol	primer quadrimestre	matí-mixt